P9_TA(2020)0298

ES un Ķīnas Nolīgums: sadarbība ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un to aizsardzība (rezolūcija)

Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra nenormatīvā rezolūcija par projektu Padomes lēmumam par to, lai noslēgtu nolīgumu starp Eiropas Savienību un Ķīnas Tautas Republikas valdību par sadarbību ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un to aizsardzību (08359/2020 – C9-0298/2020 – 2020/0089M(NLE))

(2021/C 415/11)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Padomes lēmuma projektu (08359/2020),

— ņemot vērā nolīguma projektu starp Eiropas Savienību un Ķīnas Tautas Republikas valdību par sadarbību ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā un to aizsardzību (08361/2020),

— ņemot vērā piekrišanas pieprasījumu, ko Padome iesniegusi saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 207. panta 3. punktu, 207. panta 4. punkta pirmo daļu, 218. panta 6. punkta otrās daļas a) un v) apakšpunktu un 218. panta 7. punktu,

— ņemot vērā Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) Nolīgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS*),

— ņemot vērā Komisijas 2015. gada 14. oktobra paziņojumu "Tirdzniecība visiem. Ceļā uz atbildīgāku tirdzniecības un ieguldījumu politiku" (COM(2015)0497),

— ņemot vērā Komisijas 2014. gada 1. jūlija paziņojumu "Tirdzniecība, izaugsme un intelektuālais īpašums — Stratēģija intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un īstenošanai trešās valstīs" (COM(2014)0389),

— ņemot vērā Komisijas dienestu darba dokumentu "Ziņojums par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un piemērošanu trešās valstīs" (SWD(2019)0452),

— ņemot vērā kopīgos paziņojumus, kas pieņemti 20. ES un Ķīnas 2018. gada 16. jūlija samitā un 21. ES un Ķīnas 2019. gada 9. aprīļa samitā,

— ņemot vērā 2019. gada 12. marta kopīgo paziņojumu "ES un Ķīna — stratēģiska perspektīva" (JOIN(2019)0005),

— ņemot vērā 2015. gada 9. jūnija rezolūciju par stratēģiju intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un īstenošanai trešās valstīs ([1]),

— ņemot vērā tā 2018. gada 12. septembra rezolūciju par ES un Ķīnas attiecību stāvokli ([2]),

— ņemot vērā 2020. gada 11. novembra ([3]) normatīvo rezolūciju par lēmuma projektu,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES) un jo īpaši tā V sadaļu par Savienības ārējo darbību,

— ņemot vērā LESD un jo īpaši tā 91. pantu, 100. pantu, 168. pantu un 207. pantu saistībā ar tā 218. panta 6. punkta a) apakšpunkta v) punktu un 2018. panta 7. punktu,

([1]) OV C 407, 4.11.2016., 18. lpp.
([2]) OV C 433, 23.12.2019., 103. lpp.
([3]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0297.

— ņemot vērā Reglamenta 105. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Zivsaimniecības komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas vēstuli,

— ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas ziņojumu (A9-0202/2020),

A. tā kā ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība starptautiskā līmenī ir būtisks ES tirdzniecības politikas elements;

B. tā kā ES ir lielākā lauksaimniecības pārtikas eksportētāja pasaulē, sasniedzot 2019. gadā rekordlielu lauksaimniecības un pārtikas tirdzniecības pārpalikumu 39 miljardu EUR apmērā;

C. tā kā produktiem ar ģeogrāfiskās izcelsmes norādi vidējā vērtība ir divreiz lielāka nekā produktiem bez šāda kvalitātes marķējuma;

D. tā kā ES lauksaimniecības pārtikas eksports uz Ķīnu pēdējo desmit gadu laikā ir ievērojami palielinājies, laikposmā no 2009. līdz 2019. gadam palielinoties par vairāk nekā 20 % gadā; tā kā tas 2009. gada tirdzniecības deficītu 1 miljarda EUR apmērā 2019. gadā pārvērta par tirdzniecības pārpalikumu vairāk nekā 9 miljardu EUR apmērā, tādējādi padarot Ķīnu par trešo galamērķi ES lauksaimniecības pārtikas eksportam pēc Apvienotās Karalistes un ASV; tā kā ir sagaidāms, ka nākamajā desmitgadē lauksaimniecības pārtikas produktu imports no Ķīnas turpinās pieaugt;

E. tā kā produktu, kurus aizsargā ES ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, kas attiecas uz vīniem, lauksaimniecības pārtikas produktiem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, pārdošanas vērtība pasaulē ir 74,76 miljardi EUR ([4]), kas veido 6,8 % no ES lauksaimniecības pārtikas nozares pārdošanas apjoma un 15,4 % no ES lauksaimniecības pārtikas eksporta;

F. tā kā ES ir pazīstama pasaulē ar savu zinātību un augstvērtīgu un kvalitatīvu lauksaimniecības pārtikas produktu ražošanu;

G. tā kā visi importētie lauksaimniecības pārtikas produkti ir jāpārbauda un tiem jāatbilst veselības, nekaitīguma un dzīvnieku labturības prasībām, kas attiecas uz ES ražotājiem visā lauksaimniecības produktu piegādes ķēdē;

H. tā kā daudzas ES ģeogrāfiskās izcelsmes norādes saskaras ar ievērojamām problēmām Ķīnā, radot ievērojamus ekonomiskus zaudējumus ES ražotājiem;

I. tā kā nolīgums balstās uz pieredzi, kas gūta ES un Ķīnas 2007.–2012. gadā īstenotajā projektā par sadarbību ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu jomā;

J. tā kā ir paredzams, ka ievērojama daļa no pasaules ekonomikas izaugsmes notiks ārpus Eiropas;

K. tā kā lauksaimniecības pārtikas ražotājiem un eksportētājiem ir jāstrādā sarežģītā starptautiskās tirdzniecības vidē;

L. tā kā šis nolīgums ir svarīgs, ņemot vērā tā piedāvāto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu globālo atzīšanu;

M. tā kā šis nolīgums ir svarīgs pirmais solis, un tas ir jāpaplašina pēc iespējas drīzāk, lai aizsargātu daudzas ES ĢIN, kas joprojām nav tajā iekļautas;

N. tā kā šā nolīguma noslēgšana liecina, ka ES un Ķīna spēj panākt divpusējus nolīgumus, ja vien tiek pienācīgi ņemtas vērā kopējās intereses,

([4]) 2020. gada aprīlī publicētais Komisijas pētījums https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_683

1. atzinīgi vērtē to, ka ir noslēgts nolīgums par sadarbību un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (ĢIN) aizsardzību starp ES un Ķīnas Tautas Republiku; atzinīgi vērtē Eiropas ĢIN aizsardzību Ķīnas tirgū; uzskata, ka nolīguma efektīva īstenošana ir svarīgs uzticības veidošanas pasākums abām pusēm un svarīgs signāls, ka Ķīna ir gatava sadarboties ar ES; cer, ka tiks sasniegti panākumi arī citās sadarbības jomās saistībā ar godīgu tirdzniecību;

2. uzsver, cik svarīgas ir ES stratēģiskās attiecības ar Ķīnu, un aicina ES dalībvalstis un iestādes attiecībās ar Ķīnu paust vienotu nostāju un īstenot koordinētu pieeju; uzsver, ka tirdzniecībai un ieguldījumiem vajadzētu būt balstītiem uz noteikumiem un vērtībām, un to pamatā vajadzētu būt daudzpusējai tirdzniecības sistēmai; aicina Ķīnu aktīvāk iesaistīties PTO un citās daudzpusējās iniciatīvās un pilnībā ievērot PTO saistības, saskaņojot iegūto ekonomisko varu ar savu attīstības līmeni; uzsver, ka cilvēktiesību ievērošana ir priekšnoteikums, lai iesaistītos tirdzniecības un ieguldījumu attiecībās ar ES, un mudina Ķīnu ievērot starptautiskās saistības un apņemties ievērot cilvēktiesības, jo īpaši ņemot vērā notiekošās sarunas par divpusējo ieguldījumu nolīgumu; pauž dziļas bažas par ziņojumiem par uiguru tautas izmantošanu un turēšanu apsardzībā Ķīnas rūpnīcās;

3. aicina noteikt finansiālas sankcijas pret uzņēmumiem, kuri neievēro ģeogrāfiskās izcelsmes norādes un vilto produktus, uz kuriem attiecas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes;

4. norāda, ka nolīgums ir pozitīvs signāls starptautiskajai sabiedrībai, tostarp daudzpusējām iestādēm; atzinīgi vērtē ar nolīgumu aizsargāto 100 Eiropas un 100 Ķīnas ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu saraksta augsto aizsardzības līmeni, kas pārsniedz pašreizējo aizsardzības līmeni, kurš piešķirts saskaņā ar PTO Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS* līgumu), jo īpaši attiecībā uz pārtikas produktiem, bet arī vīniem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem; ņem vērā, ka četru gadu laikā pēc nolīguma stāšanās spēkā ir paredzēts aizsargāt vēl 175 ģeogrāfiskās izcelsmes norādes attiecīgi no ES un Ķīnas; norāda, ka ES aizsargā vairāk nekā 3 300 ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu; aicina Komisiju ātri panākt šā nolīguma pagarināšanu, lai turpmākajos gados aizsargātu pēc iespējas vairāk ĢIN, kas atbilst kritērijiem, tostarp zivsaimniecības un akvakultūras ĢIN; turklāt aicina Komisiju pienācīgi informēt Parlamentu par progresu sarunās par nolīguma pagarināšanu; atgādina, ka nolīguma galīgā redakcija tika izstrādāta, pirms beidzās ES līgumu piemērošanas termiņš attiecībā uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, un ka astoņi produkti no Apvienotās Karalistes ir iekļauti saskaņotajos sarakstos; mudina Komisiju apspriesties ar dalībvalstīm un šos produktus cik vien iespējams ātri pēc pārejas laika beigām aizstāt ar ES dalībvalstu izcelsmes produktiem;

5. atzinīgi vērtē noteikumu, ka aizsargāto ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu produktu ražotāji var tieši pieteikties šajā nolīgumā paredzētajai Apvienotajai komitejai, ja viņu produkts nav iekļauts sākotnēji apstiprinātajos sarakstos, un arī tad, ja viņu produktam pēc nolīguma stāšanās spēkā ir vajadzīga aizsardzība; aicina pašreizējās un iespējamās ieinteresētās personas, tostarp ES zvejas un akvakultūras nozares, izpētīt šī noteikuma sniegtās iespējas;

6. norāda, ka ES ir liels tirdzniecības deficīts ar Ķīnu, taču atgādina, ka lauksaimniecības pārtikas produktu jomā ES ir tirdzniecības pārpalikums;

7. atgādina, cik svarīgi ir popularizēt ES ĢIN aizsardzības modeli kā būtisku instrumentu reģistrētu ES produktu autentiskuma un unikālo īpašību aizsardzībai, kas ir noderīgs tirdzniecības instruments uzņēmējdarbības iespējām un kultūras mantojuma simbols; atzīst bagātīgo Eiropas un Ķīnas mantojumu saistībā ar tradicionālajiem augstas kvalitātes pārtikas produktiem un to, cik svarīga šajā sakarībā ir ĢIN aizsardzība; aicina Komisiju, dalībvalstis un Ķīnas valdību apņemties aizsargāt šo mantojumu un nodrošināt tā atzīšanu abās sabiedrībās, lai atvieglotu attiecīgo produktu identificēšanu un izcelsmes aizsardzību, kā arī veicinātu kultūras apmaiņu un atvērtību;

8. pauž nožēlu, ka, neraugoties uz nolīgumā paredzēto aizsardzību, dažas ES ĢIN Ķīnas pārtikas importa standartu dēļ nevar eksportēt uz Ķīnu; aicina Komisiju turpināt dialogu ar Ķīnu, lai atzītu ES pārtikas nekaitīguma standartus, kas ir vieni no augstākajiem pasaulē; aicina Ķīnu novērst nepamatotus šķēršļus ES lauksaimniecības pārtikas eksportam, nodrošināt savstarpīgumu vispārējās tirdzniecības attiecībās un ievērot, uzlabot un stingri īstenot un izpildīt sanitāros un fitosanitāros (SFS) standartus, lai izvairītos no negodīgas konkurences;

9. aicina Ķīnu atbalstīt arī spēkā esošo daudzpusējo sistēmu ĢIN aizsardzībai, kļūstot par *WIPO* Lisabonas vienošanās un Ženēvas akta, kas ir spēkā kopš 2020. gada 26. februāra, dalībvalsti;

10. uzsver ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu nozīmi plašākā intelektuālā īpašuma tiesību sistēmā un centienos apkarot produktu viltošanu; uzsver, ka nolīgumā ir jānodrošina produktu intelektuālā īpašuma tiesību pilnīga aizsardzība, lai aizsargātu vietējās vides vērtību un kvalitāti, tostarp infrastruktūru, nodarbinātību un bioloģisko daudzveidību, uzlabotu reģionālo attīstību un pastiprinātu izsekojamību, pārredzamību un patērētāju informēšanu;

11. šajā sakarībā atzinīgi vērtē jauno Ķīnas tiesību aktu par intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) aizsardzību apstiprināšanu; aicina Komisiju cieši uzraudzīt šā nolīguma īstenošanu un prasa to ātri ratificēt; turklāt aicina Komisiju turpināt sadarbību ar Ķīnu, lai panāktu progresu vērienīgāka nolīguma īstenošanā IĪT jomā nolūkā paplašināt aizsargāto ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu sarakstu; mudina Komisiju uzraudzīt ĢIN reģistrācijas procesu Ķīnā; aicina Komisiju turpināt piedāvāt atbalstu ES uzņēmumiem, izmantojot IĪT palīdzības dienestu; uzsver pievienoto vērtību, ko rada sadarbība ar tādām struktūrām kā ES Intelektuālā īpašuma birojs, attiecībā uz pareizu uzraudzību un izpildi;

12. norāda, ka saskaņā ar jaunāko ziņojumu par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un īstenošanu vairāk nekā 80 % no viltotām un pirātiskām precēm, kas 2018. un 2019. gadā konfiscētas ES, izcelsmes valsts ir Ķīna, kas ES dalībvalstīm rada zaudējumus aptuveni 60 miljardu EUR apmērā; uzsver, ka joprojām ir svarīgi stingri kontrolēt un pārbaudīt visus importētos produktus, lai atklātu viltotus un krāpnieciskus pārtikas produktus; tādēļ atgādina, ka ir vajadzīga padziļināta un efektīva muitas sadarbība starp ES un Ķīnu, lai nodrošinātu godīgu konkurenci, ņemot vērā pieaugošās tirdzniecības plūsmas, un lai tā būtu līdzeklis cīņā pret viltotām precēm;

13. uzsver, cik svarīgi ir tirgū efektīvi īstenot un pienācīgi izpildīt nolīguma noteikumus; atkārto savu apņemšanos uzraudzīt un pārbaudīt nolīguma pareizu piemērošanu; šajā sakarībā aicina Komisiju katru gadu informēt Parlamentu par šā nolīguma īstenošanu, sākot no pirmā gada pēc tā stāšanās spēkā; atzinīgi vērtē to, ka ir iecelts galvenais tirdzniecības nolīgumu izpildes uzraugs (*CTEO*), un uzsver izšķirošo nozīmi, kāda viņam būs, pārraugot un uzlabojot šā nolīguma ievērošanu; aicina *CTEO* nekavējoties reaģēt, ja nolīgums netiek pareizi īstenots;

14. pauž bažas par ietekmi, ko Ekonomikas un tirdzniecības nolīgums starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Ķīnu (tā dēvētais ASV un Ķīnas pirmā posma darījums), kas stājās spēkā 2020. gada 14. februārī, var radīt uz ES un Ķīnas nolīgumu par ĢIN, un uzsver, ka tas ir jāīsteno nediskriminējošā veidā un pilnībā ievērojot PTO noteikumus, kā arī bez traucējošas ietekmes uz to saistību izpildi, kas noteiktas ES un Ķīnas nolīgumā par ĢIN; uzsver, ka ES arī rūpīgi jāuzrauga otrā saraksta ar 175 ES ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm īstenošana attiecībā uz iespējamo pārklāšanos ar ASV un Ķīnas pirmā posma darījumu; sagaida, ka Eiropas eksportētāji nekavējoties gūs labumu no tirdzniecības veicināšanas pasākumiem lauksaimniecības pārtikas nozarē;

15. pauž dziļas bažas par daudzajiem šķēršļiem, ar kuriem ES uzņēmumiem un lauksaimniekiem nākas saskarties, lai piekļūtu Ķīnas tirgum un darbotos tajā, ņemot vērā Ķīnas valsts kontrolēto sistēmu; uzskata, ka godīga konkurence starp ES un Ķīnas uzņēmumiem radītu vairāk iespēju un lielākas inovācijas, un mudina Komisiju turpināt sadarbību ar Ķīnas varas iestādēm, lai likvidētu šos šķēršļus;

16. uzsver ilglaicīgo nepieciešamību vēl vairāk uzlabot vienlīdzīgus konkurences apstākļus starp ES un Ķīnu tirdzniecībā un investīcijās, īpašu uzmanību pievēršot savstarpīgumam attiecībā uz piekļuvi tirgum, publiskajiem iepirkumiem un finanšu pakalpojumiem; mudina abas puses konstruktīvi sadarboties šajā jomā, lai īstenotu uz tirgu balstītas reformas un panāktu jēgpilnu progresu, jo īpaši attiecībā uz notiekošajām sarunām par divpusējo ieguldījumu nolīgumu, kā arī attiecībā uz uzņēmumu sociālo atbildību, ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu un cīņu pret klimata pārmaiņām saskaņā ar Parīzes nolīgumu; atkārtoti aicina Ķīnu turpināt darbu attiecībā uz vērienīgu PTO reformu, tostarp visaptverošiem noteikumiem par rūpniecības subsīdijām; atkārtoti pauž bažas par Ķīnas valstij piederošo uzņēmumu radītajiem tirgus izkropļojumiem, uzspiestu tehnoloģiju pārnesi un datu lokalizāciju, rūpniecības jaudas pārpalikumu un ar to saistīto eksporta dempingu, kā arī citiem negodīgas tirdzniecības prakses veidiem; atkārtoti uzsver, ka jāuzlabo divpusējā un

daudzpusējā sadarbība ilgtspējīgas attīstības un godīgas tirdzniecības sistēmas jomā, vienlaikus veicinot sociālos un vides standartus, kuru pamatā ir starptautisko konvenciju un nolīgumu ievērošana un īstenošana; pauž bažas par Ķīnas sliktajiem rezultātiem nelegālas, nereģistrētas un neregulētas (NNN) zvejas apkarošanā; uzsver pārredzamības trūkumu kuģu un zvejas flošu reģistrācijā visā pasaulē un uzsver, ka Ķīnas subsīdijas šajā jomā rada negodīgu konkurenci ES zivsaimniecības nozarei; aicina Ķīnu darīt visu iespējamo, lai uzlabotu tiesisko regulējumu NNN zvejas novēršanai, un stingrāk nodrošināt tā izpildi;

17. atgādina, ka sarunās par visaptverošo investīciju nolīgumu starp ES un Ķīnu ir jāpanāk būtisks un vērienīgs progress, lai novērstu pašreizējo tirgus asimetriju; uzsver, ka ir svarīgi iekļaut vērienīgu sadaļu par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību, lai aizsargātu cilvēktiesības, tostarp darba pamatstandartus, veicinātu ilgtspējīgu attīstību un cīņu pret klimata pārmaiņām saskaņā ar Parīzes nolīgumu; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, savstarpīgumu un nediskriminējošu attieksmi pret attiecīgajām pusēm un to uzņēmējdarbības aprindām, iedzīvotājiem un pilsonisko sabiedrību; mudina puses uzlabot pārredzamību un izveidot parlamentāro dimensiju attiecībā uz nolīguma īstenošanu; uzsver, ka ES publiskā iepirkuma tirgus ir atvērts Ķīnas uzņēmumiem, tostarp valstij piederošiem uzņēmumiem, savukārt Eiropas uzņēmumiem bieži vien rodas grūtības piekļūt iepirkuma iespējām Ķīnas tirgos; aicina Komisiju un Ķīnu pastiprināt ES un Ķīnas sadarbību, lai sasniegtu vides mērķus;

18. uzsver, ka ES tirdzniecības attiecībām ir nepieciešama saskaņa reģionālajās attiecībās starp Ķīnu un tās kaimiņvalstīm, kā arī tās draudzīga līdzāspastāvēšana ar visām tām teritorijām, kurām ir īpašas attiecības ar Eiropu; uzsver, ka pilnīga Ķīnas iepriekšējo starptautisko saistību ievērošana reģionā pavērs ceļu šā nolīguma pareizai īstenošanai;

19. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Ķīnas Tautas Republikas valdībai un Nacionālajam Tautas kongresam.